

Obyvatelé lesa

Zvířata – společenství

Zásady artefietické tvorby – každý tvoří podle své fantazie a tak, jak umí. Tvorba se nehodnotí jako dobrá nebo špatná, lepší nebo horší.

CÍLOVÁ SKUPINA	MŠ, 4–6 let
TÉMA	Zvířata – společenství
TECHNIKA	Přenosný land art – kombinovaná přírodní koláž na rozložitelném kartonovém podkladu
CO POTŘEBUJETE	• Kartonové podložky nepravidelných tvarů, jako kousky země v lese • Domácí škrobové lepidlo a širší štětce – recept najdete na konci • Nasbírané přírodniny: listy různých tvarů a barev, kůra, mech, šišky, čepičky žaludů, větvičky, semínka, peříčka

Jak na to

1 Sběr zvířecích tvarů a materiálů – venku, předchozí den nebo ráno

Při pobytu venku děti nasbírají přírodniny. Hledají tvary, které něco připomínají:

- „Který list má tvar jako záda ježka?“
- „Najdeme kousek kůry, co vypadá jako mravenec nebo křídlo ptáčka?“

Pravidlo šetrnosti. Připomeňte dětem základní pravidlo: *Sbíráme jen to, co už leží na zemi.* Živé rostliny netrháme.

Pokud by pro vás byl problém sběr zrealizovat, ozvěte se.

2 Příběh a motivace – kdo žije nad stromem, pod ním a uvnitř? – asi 5 až 7 minut ve třídě

Popište dětem strom po patrech – kdo bydlí vysoko v koruně, kdo v dutině uprostřed kmene, kdo dole v mechu u kořenů a kdo úplně pod zemí. Pak jim přečtete *Příběh o lesním společenství* na další straně.

Úvodní rozhovor. „Kdo všechno žije v lese? Sova vysoko v koruně, veverka v dutině, ježek v mechu a mravenci pod zemí. Žijí tam všichni vedle sebe. Myslíte, že se zvířátka v lese navzájem potřebují?“

Příměr ke třídě. „Je to podobné jako u nás ve třídě. Každý z nás je jiný, někdo rád běhá, někdo si potichu kreslí, ale všichni patříme do jedné třídy.“

3 Tvořivá fáze – zvířátko a jeho postýlka – asi 25 minut ve třídě

Každé dítě si zvolí jedno zvířátko, které do společenství přivede. Může být skutečné, nebo si dítě vymyslí vlastní lesní bytost – fantazii neomezujeme.

Nejdřív skládat, pak lepit. Děti si zvířátko a jeho domeček nejprve poskládají a teprve potom postupně lepí.

Skládání z přírodnin. Na kartonový podklad nanášejí škrobové lepidlo a vrství přírodniny – tělo z kůry, nožičky ze stvolů, oči ze semínek.

Domov zvířátka. Dítě zvířátku na kartonu vytvoří i jeho úkryt nebo jídlo – postýlku z mechu, zásobu semínek na zimu.

Nepravidelný tvar podkladu. Kartony do sebe mohou částečně zapadat jako puzzle. Tvar můžete nechat na dětech. Není nutné, aby k sobě jednotlivé díly pasovaly.

4 Reflexe – propojování na koberci – asi 10 minut ve třídě

Děti položí své kartony se zvířátky na koberec do jednoho velkého kruhu – **kruhu lesního společenství**.

Hledání sousedů. „Vedle koho tvoje zvířátko leží? Co si spolu mohou povídat?“

Vzájemná pomoc. Jak by si mohli být navzájem prospěšní?

Vnímáme celou kompozici jako **jeden společný organismus**. Na závěr si můžeme stoupnout do kruhu kolem našich obrázků a chytit se za ruce. Vysvětlíme si, že naše výtvary budou zdobit lesní knihovnu a budou dárkem pro les.

KAM DÍLKO PATŘÍ

Každé zastavení na stezce poznáte podle **keramické cedulky** s názvem tématu. Vaše dílko patří k té, na které stojí **Zvířata**.

Nejhezčí je, když ho tam děti při procházce přidají samy. Dílko položte nebo přivažte provázkem tak, aby drželo i ve větru. Do živého stromu se přitom nevrta a neřeže – všechno se jen přiváže nebo postaví.

Pokud se vám na stezku nedaří dojít, ozvěte se nám. Dílko od vás převezmeme a nainstalujeme ho při nejbližší společné akci.

JEŠTĚ DVĚ VĚCI

Pokud některé děti budou chtít raději kreslit na papír než tvořit z přírodnin, klidně mohou. Obrázky vyfotíme a zveřejníme v galerii pod QR kódem.

Nabídka dílny od nás stále platí – pokud byste s tvořením chtěli pomoci, stačí se ozvat a najdeme termín.

Příběh o lesním společenství

Představte si ten největší a nejstarší strom, jaký jste kdy v lese viděli. Má tak tlustý kmen, že bychom se museli všichni chytit za ruce, abychom ho objali. A pod tímhle stromem... tam se dějí věci!

Nahoře v koruně, až téměř u mraků, bydlí ptačí máma. Každé ráno vykukuje z hnízda a hlídá celý les.

O kousek níž, v malé dutině ve dřevě, spí kulička rezavého kožíšku – veverka. Přes den pořád poskakuje z větvičky na větev, tak musí nabrat sílu. A co se děje dole u země? Těsně u kůry, v tom nejměkčím mechu, má svůj úkryt ježek. Když venku hodně fouká, zavrtá se tak hluboko, že z něj koukají jen bodlinky.

Úplně pod kořeny je celý labyrint chodbiček! Tisíce mravenců tam běhají sem a tam, nosí jehličí a staví si svůj mravenčí dům.

Napadlo vás někdy, že všechna tato zvířátka žijí na jednom místě, jen každé jinak?

Veverka nevidí v noci jako sova. Mravenec je tak maličký, že ho z dálky neuvidíte. A ptáček zase neumí dělat chodbičky v zemi jako krtek. Každý z nich je úplně jiný, každý umí něco jiného. Ale tvoří dohromady jednu velkou rodinu – jedno lesní společenství. Kdyby v lese žila jen sama sova, ta by se taaak nudila! Kdyby tam byli jen mravenci, bylo by jich tam sice hodně, ale v lese by nikdo nezazpíval.

Stromy jsou rády, když je pod nimi rušno. Chrání zvířátka před deštěm i horkým sluncem a zvířátka mu na oplátku pomáhají – čistí mu kůru a roznášejí jeho semínka do dálky.

A víte co? U nás ve třídě je to podobné. Každý z vás je jiný, někomu jdou rychle stavby z kostek, jiný krásně zpívá nebo rychle běhá. Ale všichni patříme k sobě, do jedné třídy.

Dnes si jedno lesní společenství vytvoříme z listů, kůry a větviček. Každý z vás si vybere jedno zvířátko a vyrobí mu domeček. A až je vytvoříme, budou zdobit lesní knihovnu a těšit lidi, kteří tam budou chodit, i les.

TIPY PRO PRÁCI S PŘÍBĚHEM

Gesta při vyprávění. Při zmínce o ptačí mámě vzhlédněte nahoru a natáhněte ruce, u veverky se schoulte, u ježka ukažte prsty „bodlinky“ a u mravenců jemně bubnujte prsty o stůl nebo o podlahu.

Propojení na tvořivou část. Po skončení vyprávění můžete nechat děti hádat: „Které zvířátko si dnes v lese pod stromem najde svůj domov od tebe?“

Představa společenství. Děti prožívají hodnotu sounáležitosti. Zjišťují, že stejně jako zvířata v lese vytvářejí funkční celky, i ony tvoří společenství třídy, kde má každý svou jedinečnou roli.

ŠKROBOVÉ LEPIDLO A KARTON

Rychlý recept. Smíchejte 2 lžíce kukuřičného škrobu se 4 lžicemi studené vody, zalijte asi 200 ml vroucí vody a míchejte do zhoustnutí. Příprava zabere tři minuty.

Po zaschnutí drží lehký materiál – listy, mech, drobné proutky, kůru – spolehlivě i při manipulaci a přenosu v dětských rukách.

Karton nebo plát lepenky bez plastových pásek, laminace, spon a potisku. Škrob i karton se v dešti a půdě bezpečně rozloží.